

kniha mormonova

**výběr z textu s komentářem a vysvětlivkami
poznámky jana riessová
předmluva phyllis tickleová**

knihá mormonová

Výběr z textu s komentářem a vysvětlivkami

jana riessová

Předmluva Phyllis Tickleová

Knihy Mormonova

Výběr z textu s komentářem a vysvětlivkami

Poznámky Jana Riessová Předmluva Phyllis Tickleová

Výběr z textu s komentářem a vysvětlivky Jana Riessová

Předmluva Phyllis Tickleová

The Book of Mormon: Selections Annotated & Explained Přeložila
Monika Kittová

Translation, annotation, and introductory material © 2005 by Jana
Riess

Translation © Monika Kittová, 2013 Foreword © 2005 by Phyllis
Tickle

ISBN 978-80-7511-155-5

Z anglického originálu

The Book of Mormon: Selections Annotated & Explained

vydaného nakladatelstvím SkyLight Paths Publishing,

Woodstock v roce 2005

přeložila Monika Kittová

Redakce Tereza Houšková

Obálka a grafická úprava Luboš Drtina

E-kniha purehtml.cz

Vydalo nakladatelství & vydavatelství Volvox Globator

Štítného 17, 130 00 Praha 3

www.volvox.cz

jako 8. svazek edice Religio,

celkově jako 998. publikaci

Vydání první

Praha 2013

Adresa knihkupectví

VOLVOX GLOBATOR:

Štítného 16, 130 00

Praha 3-Žižkov

PŘEDMLUVA

Nevím, zda je Kniha Mormonova pravdivá, nebo ne; a odpověď na tuto otázku ani není příliš podstatná. Důležitá je skutečnost, že se Kniha Mormonova řadí ke svatým textům.

V abrahamovské víře, k níž patří i mormonismus, se určitý text může stát svatým textem dvojitým způsobem. Buďto vznikne na základě přímého Božího zjevení, vnuknutí, tedy diktuje a píše ho sám Bůh, nebo mohou lidé věřit, že tak vznikl. V obou případech je výsledek tentýž a nezbytnou součástí je víra. Víra v nás představuje mocnou sílu. Utváří nás, a my se stáváme tím, co je ona; předmět a jeho reflexe pak splývají.

Byly bezpochyby časy – v méně globalizovaném a zalidněném, informacemi méně nasyceném světě – kdy víru dvanácti milionů lidských bytostí mohl další milion považovat za málo významnou nebo zcela nevýznamnou. Doba takové arogance je však dávno pryč... nebo kéž by byla. Celek ovlivňují jednotlivci i skupiny lidí. Jsme v úhrnu to, čemu věříme, i to, čemu věří naši bližní; a v míru a náklonnosti se můžeme vzájemně poznávat pouze tehdy, když víme, k čemu který celek lne jako ke svému zakladatelskému textu, a respektujeme to.

Jana Riessová je žena, která v dospělosti konvertovala k mormonismu. Jako konvertitka, která je rovněž vzdělaná vědkyně, je již více než deset let srozumitelnou a věrohodnou vykladačkou své víry a tradic. Přesto v knize, kterou držíte v ruce – velice náročné a obnášející velké riziko přílišného zestručnění svatých písem -, Riessová dokonce ještě překonala svou dřívější práci a dosáhla jakéhosi vrcholu pro sebe, pro mormonismus i pro ekumenismus. Ještě cennější ovšem je, že kdyby tyto stránky neobsahovaly velmi užitečný, laskavý a zasvěcený doprovod Jany Riessové, čtenář by se při četbě nedokázal dostat moc daleko.

Je téměř otřepaným faktem, že pro nováčka či nekon-vertitu jsou všechny svaté texty zpočátku obtížné a málo srozumitelné, a obtížnost úkolu se prudce zvyšuje, jestliže jde o narativní text. V posvátných narativních textech se neznámými krajinami procházejí neznámé postavy s podivnými a často takřka nevyslovitelnými jmény a na cestě se setkávají s paranormálními nebo nebeskými či polobožskými bytostmi, a dokonce mají občas co do činění i se samotným božstvem. Kniha Mormonova není v tomto směru mezi jinými svatými písmi výjimkou, má však dvě zvláštnosti, které ji od jiných textů podobného druhu odlišují.

Za prvé, Kniha Mormonova obsahuje na rozdíl od mnoha jiných písem větší podíl narativních textů než didakticismu. Je určitě svižnější, úsečnější, explicitnější než většina ostatních. Ještě podstatnější je ale to, že američtí čtenáři, zvláště pak židé a křesťané-nemormonové, v Knize Mormonově najdou věci povědomé, které jsou už už s to uchopit, ale pak jim zase uniknou. Velká část ze základního příběhu mormonismu se odehrává na amerických kontinentech. Američané většinou nejsou zvyklí na to, že by dějištěm posvátného příběhu byla západní polokoule, a tak vnímají jeho zeměpisnou blízkost jako sice poutavou, ale zároveň zneklidňující. Potom je tu samozřejmě pohled na svět a posvátná historie, které se podobají žido-křesťanské tradici, ale nejsou s ní totožné. Je tu Eva, jejíž činy jsou lidstvu ku prospěchu, protože nás vyvedly z Ráje do Života, takže jsme konečně mohli konat, být a umírat. Je zde útěk z Jeruzaléma, který předcházel jinému útěku, jež známe jako babylonské zajetí a jímž se vyvolení Izraele zachránili v Americe, a nikoli na Středním východě. Jsou zde ságy, které představují paralely k Tóře, a poté se odklánějí k příběhům králů se známými jmény, jako král Benjamin, o němž se domníváme, že ho určitě známe, a přesto musíme uznat, že tomu tak není.

A tak to pokračuje dál, ovšem Jana Riessová nám pomáhá svými komentáři. Buďme za to vděční, protože jen když máme štěstí a narazíme na srozumitelnou pasáž, která nás přivádí k samé podstatě víry, máme nějakou šanci, že přes závoje doktríny pronikneme k jádru

naděje, že víra je pro nás pro všechny, a to bez ohledu na konkrétní společenství.

ÚVOD

Poprvé jsem se s Knihou Mormonovou doopravdy setkala v létě roku 1991, kdy jsem měla krátce po promoci a trávila léto s několika přáteli ve Vermontu. Jen tak z rozmaru jsem se vydala na jednodenní výlet do Sharonu, do místa, kde se narodil zakladatel církve svatých posledních dnů Joseph Smith ml. Nebyla jsem mormonka a ani jsem neměla zájem se jí stát, ale protože jsem předtím psala ročníkovou práci o Svatých Ježíše Krista posledních dnů, byla jsem zvědavá, jak toto významné historické místo vypadá.

Protože byl všední den, nebylo tam mnoho lidí; vlastně jsem většinu času byla jedinou turistkou. Díky tomu jsem se stala terčem zájmu dobromyslné stařenky, která tam sloužila jako misionářka-dobrovolnice a prováděla po rodišti zakladatele své církve. Ukázala mi skromnou výstavku, zasvěceně mi odpovídala na otázky a snažila se něco dozvědět i o mně. Nakonec došlo i na zlatou otázku: měla bych zájem se dozvědět víc o církvi SPD?

Neměla jsem z toho právě příjemný pocit a vysvětlila jsem jí, že jsem spokojená se svou vírou a že se chystám vstoupit do presbyteriánského semináře, kde se budu připravovat na duchovenskou službu. Ale ona byla vytrvalá a nevzdala se: „Četla jste Knihu Mormonovu?“ Přiznala jsem, že jsem četla jen některé části, protože mi kamarádka Mormonka ve Wellesley dala výtisk Knihy Mormonovy a já jí listovala, když jsem vyhledávala materiál do své diplomové práce. Přiznala jsem, že mne ta kniha zkrátka „neuchvátila“.

„Myslím, že dokud si nepřečtete Knihu Mormonovu, nemáte právo naše náboženství posuzovat,“ prohlásila. Trefila hřebíček na hlavičku, protože mne jako křesťanku iritovali lidé, kteří byli přesvědčeni, že ví o křesťanství dost, aby ho mohli zavrhnout, ale nikdy se nenamáhali ani otevřít Bibli. Provinila jsem se teď stejně? S určitými

pochybnostmi jsem na žlutou kartičku vyplnila svou adresu a svolila, že mne mohou navštívit mormonští misionáři.

Z prvního setkání s nimi se staly dva měsíce jejich návštěv, mluvili jsme spolu každý týden. Vzhledem k tomu, že misionářky byly mladé ženy přibližně stejného věku jako já, zjistily jsme, že si máme o čem povídat. Ovšem hlavním předmětem našich hovorů bylo náboženství. Četly jsme nahlas pasáže z Knihy Mormonovy a z Bible, povídaly si o historii SPD a debatovaly o některých zásadních otázkách teologie a víry. V mnoha bodech jsem s nimi nesouhlasila, včetně upírání kněžství ženám a konzervativní politiky církve, ale také jsem objevila aspekty víry SPD, které se mi nesmírně zamlouvaly. Mormonský důraz na lidskou svobodu a univerzální spasení byl pro člověka, který se pod kuklou kalvinismu necítí úplně dobře, přitažlivý, navíc jsem obdivovala důraz jejich církve na silné rodiny a semknuté komunity.

Ale především jsem nebyla schopná odolat Knize Mormonově. Někde mezi archaickými větami a únavnou stavbou vět začínající pokaždé slovy „A...“ (která byla mimochodem v této knize ve vybraných částech vypuštěna), pronikla kniha mou duší tak, jak bych to nikdy nečekala. Imanent-nost příběhu, to, že jsem v knize našla odpovědi na spoustu svých spirituálních otázek, způsobily, že Kniha Mormonova začala rezonovat s mou touhou. Přesto když jsem na konci léta odjížděla z Vermontu, měla jsem ohledně mormonismu víc otázek než odpovědí a nebyla připravena konvertovat. Ovšem o dva roky později, když jsem si Knihu Mormonovu přečetla pečlivěji a prozkoumala tuto církev takřka ze všech stran, jsem byla přijata do mormonské komunity.

Můj příběh není nikterak neobvyklý. Po celém světě dvanáct milionů svatých posledních dnů – z nichž jsou mnozí konvertity první generace – věří, že na této knize je něco zvláštního, něco jedinečného. Nejsm misionářka a svou knihu nepíšu, abych přesvědčovala lidi, aby i oni přijali můj náboženský pohled na svět. Chtěla bych, aby si nemormoni přečetli alespoň ukázky Knihy Mormonovy a nechali se jimi obohatit,

podobně jako mne obohatil Korán, Dhammapada a další posvátné texty světových náboženství. Domnívám se, že Kniha Mormonova může světu cosi nabídnout, a to dokonce – nebo možná právě -lidem, které ani nenapadne, aby se připojili k církvi SPD.

Používání Knihy Mormonovy v církvi SPD kdysi a dnes

Tím že je misijním zdrojem mormonismu nebo jeho duchovní učitelkou, se Kniha Mormonova nepyšní odjakživa. Přestože si dnes mormoni často připomínají odvahu a oběti ušlechtilých průkopníků z 19. století, a jejich zbožnost si romantizují, mohli by se dnešní mormoni pochválit za to, že co se týče užívání Knihy Mormonovy, pak nejen naplňují, nýbrž i překonávají příklad svých předchůdců.

První mormoni ve svých projevech a textech citovali z této knihy jen zřídka. V jednom z časopisů SPD z 19. století, Elder's Journal, je Bible citována čtyřicetkrát častěji než Kniha Mormonova.¹ Přestože první mormoni věřili, že kniha je autentický záznam ze starověku a že její zázračné objevení je znamením, že žijeme v „posledních dnech“, její učení příliš nezdůrazňovali. Když byla citována, bylo to na podporu víry, že církev SPD je obnovením Izraele.² Teprve v roce 1961 se od studentů prvního ročníku na Univerzitě Brigham Younga začal vyžadovat roční kurz Knihy Mormonovy a trvalo ještě dalších dvacet roků, než se v 80. letech začala pravidelně citovat na generálních konferencích v projevech církevních představitelů. Nemalou zásluhu na tom má iniciativa Ezry Tafta Bensona, proroka a tehdejšího církevního prezidenta, který v dubnu roku 1986 povzbuzoval mormony ze všech koutů světa, aby Knihu Mormonovu četli, studovali a modlili se podle ní. Když ji nazval „úhelným kamenem“ víry SPD a „tou nejlepší knihou na Zemi“, opakoval tak slova Josepha Smithe. V 80. letech ji církev začala vydávat s novým podtitulem: „Další zákon Ježíše Krista“.

Posledně zmiňovaný údaj je velice důležitý. Kniha Mormonova je

neapologeticky kristocentrické dílo, jehož prohlášeným cílem je přesvědčit „židy i pohany, že JEŽÍŠ je KRISTUS“. Jejím základním poselstvím, které se v textu několikrát opakuje, je „přijít ke Kristu“.

A právě to dělají mormoni. Jejich znovuobjevení Knihy Mormonovy koncem 20. století má úzkou souvislost s tím, jaký důraz kladou na osobu a povahu Ježíše Krista. Mormonismus byl vždy křesťanskou vírou, ale s Kristem se nejvýrazněji identifikuje až v posledních deseti letech. Koncem 90. let 20. století například církev SPD změnila logo: slova JEŽÍŠE KRISTA, psaná velkými písmeny, se nacházejí vpředu a uprostřed a na první pohled jsou nejviditelnějším prvkem v názvu instituce. Ještě výmluvnější je, že během celého roku 1971 bylo v oficiálním církevním měsíčníku určeném pro dospělé členy Ensign pouze pět zobrazení Krista, kdežto v roce 1999 jejich počet vzrostl více než dvacetkrát – na 119.³ Je zřejmé, že mormoni veřejně zaměřují svou pozornost na Krista víc než kdy předtím. Někteří kritici církve obviňují mormonské vůdčí představitele, že tak činí neupřímně, že se snaží církev SPD vydávat za jednu z křesťanských dominací, přestože je ve skutečnosti zcela jiná. Ale uniká jim, že k tomuto teologickému vývoji dochází ve stejnou dobu, kdy se církev začítá do Knihy Mormonovy jako nikdy předtím. Nové zdůrazňování Krista a Knihy Mormonovy spolu tiše, avšak neoddiskutovatelně souvisí.

Příběh Knihy Mormonovy

Co je tedy Kniha Mormonova? Mormoni věří, že je to svaté písmo, nejen kvůli tomu, jaké obsahuje učení, ale také vzhledem k zázračnému původu. Vedoucí představitel

SPD to objasňuje vyprávěním, jak 21. září 1823 poklekl sedmnáctiletý Joseph Smith doma v Manchesteru ve státě New York a začal se modlit, aby se dozvěděl, jak si stojí před Bohem.⁴ Zkušenost s Boží

odpovědí na své modlitby měl již o tři roky dříve, kdy se mu zjevili Nebeský Otec a Ježíš Kristus (o kterých mormoni věří, že jsou to dvě různé božské bytosti), ale tentokrát byl velice udiven, když se mu jako odpověď na modlitbu zjevil anděl jménem Moroni. Anděl řekl Josephovi o pradávném záznamu napsaném na zlatých deskách zakopaných v nedalekém pahorku – deskách, k jejichž překladu dostane jednoho dne inspiraci. Měl to být záznam pradávných obyvatel této zemské polokoule, z nichž jedním byl i Moroni; anděl, který se zjevil Josephu Smithovi v roce 1823, zakopal desky do země ke konci svého pozemského života kolem roku 421 n. l.

Moroni vodil Josepha Smitha na toto místo pokaždé 21. září po celé čtyři roky, přičemž ho vyučoval a varoval před různými věcmi. Nakonec bylo v roce 1827 Josephovi dovoleno desky vykopat a započít dlouholetou práci na jejich překladu, což se mu podařilo jak s pomocí božskou (v podobě „kamene zřeců“, který mu umožnil překládat ze starověkého jazyka, který nikdy nestudoval), tak lidskou (v podobě několika zapisovatelů, kteří se střídali v zapisování toho, co jim diktoval). Proces překládání desek trval celkem asi dva a půl roku.⁵ Kniha Mormonova – nazvaná po Mormonovi, Moroniho otci, který byl starověkým prorokem a sestavil většinu záznamu – byla poprvé vydána na jaře roku 1830. Od té doby bylo vydáno přes 120 milionů výtisků ve více než sto jazycích.

Kniha Mormonova je spletitá a angažovaná rodinná sága; kdyby to byl román, bylo by to něco formátu Hermana Wouka nebo Jamese Michenera. Děj se táhne přes tisíc let a vystupuje v něm mimořádný počet postav (z nichž se navíc některé jmenují stejně, což může být poněkud matoucí). Podobá se Bibli v tom smyslu, že je to směs literárních útvarů: je zde osm dopisů, mnoho alegorií, dlouhé narativní úseky, výňatky z kázání a proslovů, přinejmenším jeden žalm, spousty příkladů poezie, různé úryvky z mudroslovné literatury a apokalyptické vize.⁶ Rovněž ji podobně jako Bibli napsaly a sestavily desítky lidí v průběhu mnoha staletí, ačkoli na rozdíl od Bible ji předtím, než se pro

svět ztratila, redigovalo jen několik jednotlivců.

Děj Knihy Mormonovy se otevírá kolem roku 600 př. n. l. (šest set let před obvykle uváděným datem Kristova narození a počátkem našeho letopočtu), kdy žil prorok jménem Lehi, který kázal v Jeruzalémě. Vzhledem k tomu, že mu Bůh dal ve vidění spatřit zkázu města, začal Lehi vybízet obyvatele, aby se káli ze svých hříchů a navrátili se k Bohu. Nebylo to právě populární poselství a Lehi se nakonec rozhodl opustit město i se svou ženou Sarií a několika syny a dcerami. Po letech putování „po poušti“ odplula rodina na lodi do Ameriky a založila tam svou vlastní společnost. (Svatí posledních dnů nevědí přesně, kde se tato malá civilizace nacházela, ale mnozí mormonští apologeti říkají, že pravděpodobnou lokalitou byla Střední Amerika.)

Všechno ale neprobíhalo bez komplikací, protože na tento pokus o utopii neustále vrhaly stín vnitřní rozbroje. Nejstarší Lehiovi synové, Laman a Lemuel, zpochybňovali Lehiovu autoritu a litovali, že přišli o pohodlný život v Jeruzalémě; kdežto jeden z jeho mladších synů, Nefi, setrval ve víře k Bohu a měl vize, jež mu byly útěchou a dávaly mu směr. Po Lehiově smrti se jeho rodina, jak se dalo celkem očekávat, rozštěpila na dvě základní frakce. Nefiovcí, z nichž mnozí byli Nefiovi potomci, se snažili dodržovat Boží přikázání a být věrní náboženství, které si přivezli ze starého světa do nového. Většinu Knihy Mormonovy tvoří právě jejich příběh; ale jak uvidíme v textu, byli často ve svých náboženských povinnostech liknaví a nezřídká podléhali pýše a hříchu. V několika okamžicích v Knize Mormonově to byl právě jejich kolektivní protivník – obvykle barbarští Lamanité -, komu se dařilo zůstat věrný Božímu učení. V celé knize proti sobě tyto dvě skupiny téměř válčí, přičemž dlouhá mírová pauza následovala poté, co je někdy kolem roku 34 n. l. navštívil Kristus.

Jak jsem se již zmínila dříve, jedním z nejpříznačnějších rysů Knihy Mormonovy je její více méně vytrvalé zaměření na Krista. Dokonce už na počátku příběhu, celých šest set let před naším letopočtem, má Nefi vidění budoucího narození Spasitele a nefijští proroci a králové

vyhlížejí jeho příchod stovky let předtím, než nastane. Literární vyvrcholení knihy je soustředěno kolem této návštěvy (která trvá jen tři dny, ale je nejdůležitějším okamžikem příběhu), přičemž rozuzlením je líčení toho, jak Lamanité mezi lety 200 a 421 n. l. postupně vyhladili Nefiovice.

Vybrané pasáže

Co nyní bude následovat, není úplná verze Knihy Mormonovy. Abych vyhověla formátu, který jsem měla předepsaný nakladatelstvím SkyLight Paths pro edici Illuminations, musela jsem zredukovat 276 000 slov vyprávění na přibližně desetinu původního rozsahu. Přestože jsem přesvědčena, že jsem zahrnula ty nejcennější pasáže Knihy Mormonovy, já sama jsem z těch lidí, kteří obecně nesnášejí zkrácené knihy. Když si v knihovně vybírám namluvené knihy, vždy si pečlivě kontroluji, zda je to úplná, nezkrácená verze.

Proto jsem se do tohoto projektu pustila se značnými rozpaky. Kniha Mormonova je jednou z mých nejoblíbeněj-ších knih – pro mne je skutečně svatým písmem –, takže je trochu opovážlivé si myslet, že z ní lze vybrat ty nejvý-znamnější pasáže. Čtenáři této edice zde nenajdou žádné Jaredovce ani nic z Knihy Eterovy; ani mladé bojovníky ani poctu třem Nefitům – a také krve a násilí se tu mnoho nevyskytne. (Co se týče výskytu násilí, je Kniha Mormonova skutečně textem „s hvězdičkou“, tj. určeným pro dospělé.)

Kromě obvyklých obav ohledně vystříhávání oblíbených pasáží a scén je zkracování Knihy Mormonovy obzvlášť na pováženu proto, že již přísným redakčním zpracováním prošla. Vzhledem k tomu, že představuje výsledek několika různých zkrácení v průběhu staletí, plný text, s nímž se nyní setkáváme v Knize Mormonově, byl již protříděn a krácen a zformován ke spokojenosti jeho starověkých redaktorů. A co

víc, drželi se pravidla všech dobrých redaktorů v tom smyslu, že se postarali o to, aby text promlouval přímo k srdci cílového posluchačstva. Ale těmito posluchači nebyli starověcí Nefité, jak bychom možná čekali, nýbrž jimi měli být dnešní čtenáři. Vždycky bylo cílem, abychom to byli my. Redaktoři Knihy Mormonovy měli to privilegium nahlédnout do budoucnosti a zahlédnout něco z toho, jak bude vypadat moderní svět. Podle toho upravili svá vyprávění a vybrali některé texty, kdežto jiné vynechali. Moroni nám říká, že současná Kniha Mormonova nepředstavuje ani setinu všech záznamů, které měl k dispozici on a jeho spoluredaktoři (Helaman 3,14). Museli se při redakci rozhodovat podle toho, co podle jejich přesvědčení budeme my potřebovat vědět. Jestliže je výsledkem kniha, ve které podle nás převládá válka, je to naše chyba, ne jejich. Jestliže kniha tepe do základních problémů, jako je pýcha a hřích, a mluví o pokání, je to proto, že věřili, že právě to je poselství, které musíme slyšet, ať je jakkoli nepříjemné.

Dávala jsem si pozor, abych vybírala pasáže, které nabízejí vhled do soudobých mormonských názorů a důrazů, jako je například smíření v Kristu, povaha lidské svobody, smysl křtu a potřeba kát se z hříchů. Prostřednictvím této směsice učení mohou spirituálně hledající začít chápat základní články víry a praxe, které tvoří jádro života mormonů.

Poděkování

Za mnohé vděčím spoluúčastníkům každoročního Kulatého stolu na Univerzitě Brigham Younga (BYU) zabývajícím se Knihou Mormonovou. Tento seminář se začal konat v roce 2003 na popud profesora BYU a spisovatele Marka Thomase a byl zdrojem vynikajících vhledů do Knihy Mormonovy. Konec konců je naším cílem pomoci zprostředkovat něco z výzkumu a bádání v souvislosti s

Knihou Mormonovou běžnému čtenáři, takže pokorně předkládám svůj stručný komentář jako krok učiněný tímto směrem. Zvláště bych ráda poděkovala účastníkovi semináře Grantu Hardymu za skvělé nápady ohledně vytvoření tohoto výběru a za postřehy, které mi ke komentáři poskytl on i jeho žena Heather. Vydavatelství The University of Illinois Press mi dalo laskavé svolení použít poetické přetlumočení klíčových pasáží Knihy Mormonovy. Rovněž musím poděkovat svému kamarádovi Kenu Kuykendalovi, který mi nabídl užitečnou zpětnou vazbu k celé knize, a Terryl Givensově, jež mi poskytla důležité rady v počátečních stadiích tohoto projektu. Hluboce si vážím ochoty Phyllis Tickleové, nejen kvůli tomu, že napsala předmluvu, ale že tak vlídně otestovala vody nového nábožeského textu. Od té doby, kdy jsem v roce 1999 měla tu čest s ní pracovat poprvé, byla pro mne její otevřenost modelem ekumenického porozumění. Takovýto vzor ekumeny mi poskytl i v mé rodině manžel Phil Smith a má matka Phyllis Riessová, kteří mě denně povzbuzovali svou laskavostí a podporou. A samozřejmě dlužím poděkování příjemným lidem z nakladatelství SkyLight Paths, díky nimž byl tento projekt skutečnou radostí; je to jmenovitě Shelly Angersová, Lauren Boivinová, Stuart Mat-lins, Mark Ogilbee, Maura Shawová, Jon Sweeney a Emily Wichlandová.

Veškerý autorský zisk pocházející z prodeje této knihy je stejným podílem rozdělován jako dar dvěma charitativním nadacím, jež spravuje Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů. První je Fond trvalého vzdělávání, který pomáhá mladým svatým posledních dnů v zemích Třetího světa získat nízkouúrokové půjčky na dosažení vyššího a profesního vzdělání. Druhou je Fond humanitární pomoci svatým posledních dnů, který od svého založení v roce 1985 poskytl v rámci mezinárodní pomoci již více než půl miliardy dolarů. Jak v Knize Mormonově říká král Benjamin, nejlepší způsob, jak poděkovat Bohu za jeho prozřetelnost a péči, je použít všechny zdroje, které máme k dispozici, k péči o druhé (Mosiáš 4,16-2 7).

POZNÁMKA K JAZYKU

Vzhledem k tomu, že mormoni používají výlučně název Starý zákon, který by mohl být pro židovské čtenáře urážející, používala jsem hybridního pojmu Starý zákon/hebrejská Bible. Když používám termín Nový zákon, vztahuje se to na evangelia, listy a knihy, které společně se Starým zákonem/hebrejskou Biblí tvoří křesťanskou Bibli.

Podle mormonského zvyku se i v této knize používají pojmy Ježíš, Kristus, Spasitel a Syn Boží rovnocenně. Ale vzhledem k tomu, že mormoni dávají přednost tomu užívat spíše formálnější titul Kristus (který znamená „mesiáš“) než jméno Ježíš, drží se této zvyklosti také tato kniha. Dále, existuje důvod, proč se v této knize nemluví o Bohu genderově neutrálním způsobem; podle mormonské teologie se jak Bůh Otec, tak Kristus, Syn, považují za mužské osoby. Mormoni hovoří o Bohu Otci střídavě jako o „Bohu“, „nebeském Otci“ a „Pánu“, ačkoli nejčastěji používají titul „nebeský Otec“.